

Als alle ondervindinge lieft in eenigheit ontmoedet:
welcom wij dieste gerüster, na den gewoondlychd —
voorbereijdinge op den 9. Juni doot de oeffeninge van
de Lieden h. Arentmeel sijn getreden. Endt alsoo
hondert d' jonglyc gehouden actie niemant van de
ledenmaeten overleden, noch oock niemant op Amstel
sij door belijdeniss, oft attestatis, ons gelyckhouen
is/ overhalen blijft dat getal der ledemaaeten, als
voordt op 50. Personen staen.

Juni.

Den Juli is Harren Jooften, inde belegering,
gt van Groningen, ingedacht Stadt mit een
24. Et. hongel doot geschooten, inde abbige stradt.
Dij wijant was op dingsdaech den 9. Juli voor Groningh
gehouden mit een arme (na d' groengh) & over,
loopers vermolten) van 2000 manen, quickeende
25. Et. Driesschoppen van Culin & Münster, de Stadt
op Saterdaech den 20. Augusti, no dat hij de plece voor
hast te weebren min drie daeghen belegerd, en mit
gelyckd hongels, swart Bomben, & granaten, idem Augusti.
stinkepotten seer sterk behooten hadden: Nacl,
lastend — — — 4530 dooden.

Juli.

1926. } gequæstert.
600. } overloopen binnen
5000. } Groningen, en
verloopen ne andere
summa 1556 Provincien.

Den 2. September heeft Dophs Gilvestors, blyde,
niet sijns geloofs gedaden; Endt als doen befighsij,
de in dat vifteeren, is geen swaerichtijt vernouw,
noch niemant, in't hondert gedachte harren
Jooften, inde belegeringe verongeliebet ofte
gefchorren: Waerop wij als noch vredselam des hofd
H. Arentmeel op den 9. September gehouden Abb. Septem.
Komende mit David, tot Gods lof, Psg. 25.5.
Ghy (Heere) richt de tuffel toe voor myn aenighe,
te, tegen over myn twijfelpartydts; Ghy maect
myn hooft niet mit oly, myn bedecker is overvleij,
dind. Het getal der ledemaaeten blijft als voordt op
50. Personen.

Den 13. October seecker Jonge Dochter sijnde
in haer 17. jaeren (wien Onders genoemt was,
en geweest Jan Goris @ Trijntje Janßen, in
haer tydt moesters bijten de botteringe poort
voor Groningh) gedoopt sijne, na dat alvoordt
een seer d'fige belijdeniss sacerdos geloofs, tot onse
verwonderinge hadde gedane. Doph Dochter
woont

Okt.

28oonda jn dertjd aust Etien Leyhens Ⓛ Doegd hou,
drichs, kijtend Botterings poort.

Op dien selden dae is medo gedoopt het Dochtertien van
Jan Leyfes Ⓛ Christien Siches Leyden by den Ryke, synde de
vader pluer getuyge Ⓛ zedichu strouwe, huijs-mou van Wm.
Leyfes Doctien over het kint.

November
Den 3. November gedoopt het Dochtertien van Albert
Beerents Ⓛ Augustijn Jans op Tijm, waervande vader pluer
getuyge was genoemt Annetien.

Hierop sijn wy wederom getreden tot ons visitatie, om ons te
bereyden tot des heeren h: Arentmeel, Ⓛ By een godlyck god,
de ruste Ⓛ vrede vernomen, ende niemand slwoen of doeg,
woumen hoffende blijft dat ghetal de communieculen als vrouwen op
zo. Personen. Signd also op den 3. December tot vermeid,
wingt van dat genoemde verbout getreden. Arentmeel,
sonder vaders iobs voorgewallen sijnd, oock dit jaer den eynd
gebracht is.

af. 1673.

Febr:
Op den 19. februario is gedoopt het Dochtertien van
Popke Sijhesters Ⓛ Etien Jans op de Medden
voor Anna Jans, huijs-mou van mindelt Albert ter
doeg gepresentert, synde de vader pluer getuyge, synde
het kint genoemt Octilia.

Na gehouden visitatie, daer in onder de ledenmeden gods
ruft Ⓛ onderricht vrede is gevonden, is Marretien hou,
drichs, dochter van Hendrick Jacobs Timmerman tot
Zellinghweer, verfoegden veel getrouwheit en inde looft,
pietie, en fondaminten der Christelyke religie, ondervorst,
en sijdelijk op den 6. Maart den volkomen gelijdenisse had,
ws geloofs gedane hebben, en des heeren h: Arentmeel
toegelasten, Ⓛ also tot ons Christelyke gemeenheep op den
aen genomen: mit ons des heeren h: Arentmeel sondes
op den 9. Maart. Daer hader aankomst is dat ghetal der leden
metten tot sis Personen geworden.

May:
Den 11. May op hemelvaertsdae is Hillietien Janens huijs-
wouw van Evert Symens ontlaepen, nadat meer 4 daegen
sich geweest was: Inde hatroepman op den dae Sacre Coe,
graffenis, nadat si twedagen wat onraffelick was geweest,
mit koningin medo gedaen, is peer huijse geworden, waerop
oock den 20. May sijnd Piuxter dingledae ontlaepen is.

Nijsderwyls nederde wederom den 1. jyld van des heeren h:
Arentmeel, waerop den tot meerder voorbereydinge wij ge-
troden sijn tot ons gewoonlyke huijs befoecing.

Gadri

Geer in alles in een zedelike postuyn gewouwen; Alsoon
dat door het faciliteren van Klaes Willms en
Sybrich Pieters & Lijnden, hydhen mi reden den goddelijk
jor als Ruyter in Isteent dienft bincken dese Provinctie
geweest, en swaerichtijt is ontstaen: En daft red,
ge geven. Ofwel een gefailliert persoon admitti,
dat was tot des herten H. Aventmael? Edoch nee
vele debatteren over dit vreugdstuk, is stiptelijc g^e,
concluert; dat Cypus & Lijnden mits een herblide
wettewesen haere gebreken behaalden, & voor den
heire ongevrydelijk geblaegden: daerby beloo,
wende in het toekomende omsteltiger te wille nu wan,
zolen, en meerfchick in tweets haere adfijnt salde
broot spreken, oock meestigh haer te verwoegen
tot de publicis predication & Catolisatien, son,
den weddrom geadmittert worden. Waerop haer
in de pastorie wooninge ontbooden gehaeld, is
hulpe van haer beloet en abgennomen, inde 28.
Den alsoo in haer woort communicati geconti
nuert. Et heeft gelijdt haer door sijn geest, indt
onderwijs haer door sijn woort & predicatie vandien.

Op den 6. Junij is van ons doer Martini Hendricus
Lyvertreke in haerdinst na Adorp, verfocht den abbey
tatiue sades levens D. Sante lebre, En terwijlen hij
haer gehouend den tydt onfer bijwooninge vrouwlich
in den wendel & ijverig in togher van Godswort
gedraegde godt is haer attestatit gehouden, om d^e
Hr. heire nae te voordn: Waerdso by verfoft als ver
treke onft bedmoedt sijn veruindert & getraukt
tot sitt gotal q.d. personen. Hebbien alsoo op den 13. dito
ouder d^e heiren segen Aventmael gehoudd.

Junij.

En is. d^e sijn in de huidlichen staet alhier
bevestigt de E. wyldeerde Hne: Petrus -
Ludovicus Pot predicant in Aboltgrijpen in En,
Verlent, mit d^e Liebaert jonge Dochter Swaen,
tien Synewers Wander wennen, Dochter van sijen
west Jacob Wander wennen.

Auer op als godt scrift, ons in debediunges ontmoet, gd,
meest is onse mynsbefoering, so hebben wij oock by
onse ledemoeten alls in godde wilestant geworden:
Alloren, dat tot ons groot wettewesen, Albert Decrente
droncken sijnd in het Maeywelt, want de huerst van
haren foestens weduwe, in verfchil is geraecht,
sind van woorden tot daeden gebomen, sprechende
seer qualite, en vloechende seer grofam: Waerop als
wij berechlycke vergaderinge hebbien genomen op
sondaes na de laaste predicatie, in dato den ^{verschijnt. 1580}
Augusti, so is gemaect Albert Decrente profet sijnd
ondervreugt na sijn begaen faulen; welch oock
met ootmoedicheyt hulpe erbront en beleeden godt.
Edoch alsoo verzonende weduwe swaerichtijt mochtte

Augustus

Om niet fulke een persoon te communiceren, hooft de kerkhouer
rech goet gedecet om tegens den volgenden woensdag sijndt
een denck en bededaeus wegens de rede victorie ter zee in dato
den 27. dito, beijde soo Albert Dierens & de weduwe, en inde
tegenwoordigheit van de knecht (alhoewel des geen lidmaet
was) te sitteren. Gelyke oock geschild is; En sijn doen partijen
inderminut verfoont. Edock also om de vergerniss voor te,
houden, wendo Albert Dierens gevraeght. Of hy pluer dit
meed oock hem wel bequaem vorddele van de taaffel tevens bijtijd?
Haer op tot antwoort gaf. Hy gevoel mij pluer voor lidmaet
onbequaem, en dat oock dit meed daer van daer blijven, indt
mijnd forden geblycken. Overfulke is hem geen communica-
tie verboden; maar pluer gevoerdelt daer aftsbleven tot de
nachtmee. De weduwe haer vergenoegen in sijn vrouws
lieden is oock haer berecht ontfliche vermaent sijn godt,
vriendes & verbaerlich & getrouw togedraegd.

September.
Alsdoen oock heeft de verfaerd haren teunis de blyss,
miss sijn geloofs gedeel, nadat sijn meermeel van ons in
de fundementen der christelyke religie was ondervonden, daerop
dan voor dat luste onder soek den si. Augusti aduocacionis.
Oock sijn tot ons niet alle statut geconuen van Dordt, gd.,
teghenout door dr. hoisingus in dato den 27. Augusti, 25
verfaerd Pieter Hiddes & Geertien Jacobs Eluyden:
welke neghoudende proefpredicatie mit ons voor de oeffe
meed des heerdu st. Aventinus gehouden hebben, op den
I. September.

October.
Op dingsdaech den 7. October is Dopke Sylvester, op de heeden,
inden heere ontgaepen.

November.
Den 2. gbr. sijn de ~ Gielk Lamberts van Saeckmuyden
en Verb. Renfke Geltje van Bellinghove, getrouw, nadat
ons alvooren attestatie van Saeckmuyden, daer de Bruidegom
van geboorte, in Winsum, daergemelde persoonen bydt woon-
aesties waerden in dertyd, ons vertoont was.

Daorts den 16. November is gedoopt het soontje van dr.
Teunis Luijties & gelyke sacerdos, genotius Luijden.

December.
Maerop horts daerna Jan Teunis lidmaet der kerke (alhoewel
ni, wegens groote onlieden in sijn familie, byna in twijfelen
mit communicare ghegevd) van de donderdaech op de vrijdaech
sijndt van den 4 op den 5. December, in den heere gerust is. Hyd
bende noch na ons vermogen alle middelen, even voor sijn over-
lijden, sijndt noch in volle verstant & bewijsse, aengewent om
hem mit sijn vrouw Maria te consilieren, gelyke dan oock
filik in de tegenwoordigheit van Karcht Teunis, Pieterien &
Teunis Jans, kinderen van gedaupte Jan Teunis / Godt sy-
daerbe geschild is.

Git sijndt voorgewellen onder onse visitatie, is vorderen ghen
bijondere swaerigheit vernouwen; Alleen datter tusschen Jan Jans
& Marretien frichts & Luijden, mit Albert Dierens &
Engeltien Jans Luijden enige wooden verfchil was ghevonden:
Doch is filik in derminut bijgelycht, mit een volwaerdige gd.
negentwint wederfijt, tot onderhouding niet alleen van goed

Luijden

Bijlfschap, moer werden ooch tot woorde vande
goedelyke Broeder & Susterfchap. Daer beweert
dat Harmen Pieters som senigtemalen te huys
hebbet gegeten, waer van inde aghen woordicheyt
van Hendrik Jacobs en syne huys vrouw, syne
van gedachte harmen pieters verongelijkt, ghe-
convineert syne, syne souden hofte behlaescht
Want een door zaentafinge beeltefschap syne los-
wens gheleoft, syne door gericchyt tot doelen
missch gebracht; Datre mede ooch doph braderie
heft Zij wegsynomen; Involghen wij alsoo op den
39. iobr. des heeren H. Aventmael met molkander
Godt Zij danck / ghehoeden hebben.

tobr.

¶ En volgende woensdag synde gewest den 17. dit
is gedoopt het gaontien van Nieuw Jans C. Mf.
he Jans, genotut jen. Synde terdoop gehouden door
Aelkes Suster, genotut Grietien Jans. Welke
gewest is de leeste actie in haer scichten,
Want drie enschewentis voorgewallen, syne al-
so onder des heeren zegen, inwoornende juer
geteyndicht.

A° 1674

Januarij

Op den 4. Januarij, synde een bediuyce, getrouw
des Pieter Goije van Dendermonde en des
Geertruyt van den Berg, van Amsterdam,
beijde mit attestatis van haer gehwliche procto,
anatiu, sonder inspraeke drie achter eenvolgende dn,
daghen afgehandelt, niet Groningen wij vertoont.

Indater na wij ons wederom verwoeght hebben tot onse
gewoonelijcke huysbespreckinge, om ons tegens het
gebruecke van des heeren H. avontmael te berijden;
Welkeit onder des heeren daghen voltrocken synde,
sonder enige questie ofte verschil onder de beiden
ten ~~te~~ overnemen, hebben wij ons op sondae 8 ddn.
J. Meert aan des heeren tafel verwoeght es Jesu
Christi onser. Salichmaechter H. avontmael gehouden.

Martini

Oock als doen dienselbden daer nademiddaen, gedaopt
het dochtertje van Claes Willams C. Sybrijs-
Pieters, genoemt Meycke.

Jn

In dato van 20 Maart, hebben Pastor & Diaconi
genuitverft door de groolen overlast & ontlasten der
velen, de arm bosse in de hooche geopent, en daarin
gef gevonden een somma van honderd veertien gt.
daartien st. & leuven penningtu. die — — — — — — — — — —
Ook heb panningen ~~en~~ en Janßen medegenomen heeft
om daervan na te voeden, Edes welches ten oorbaersten,
tot presentatie der armen te dispoeneren.

Ax dezen sijn wij weddrom geheert tot de gewoonlyke
louysbezoekinge, tot opprichtinge onser zielien, ontrent
het onstaende gebruyc van des heeren hederen H. Aventmael.
En in den ontrech van dien, Godt sy dank, indment enfin,
rebel gevonden, moer gesamentlike in fulle den-
betrouwelijken waend, in algemeen liefde dat wij on-
vergundt onder des heeren zegen / doch sijn sijn sonden
bekendt, en over sijn gressigt & natwrdlyke onbo-
gaemgigt gewoelike sijnde. Godt om sijn geest en genade
tot meerder bequemhijt aewroepend / one na gedane
proefpredicatit tot des H. actie hebben vervoecht, sijne
gehouden op sondaech den 7. Junii; alsooneer dat inde
tot ons door attestatiw aeft Groningen sijn gekomen, En
wel edel hooghegoornt heer Onno Tammenga, Bo-
minga, mit de welle edel hooghegoornt vrouw Adolphina
Bouwmeesters anders Tamminga. Jaer bij de eer,
Batre jonge dochter juncigen als, van Delf,
Lyl, tegenwoordich in dienst van hooghegoornt heer
en vrouw Tamminga. Lynde middelwijle van ons mit
terwoed vertrouwen na de predespelyc des verbaer
Hareht Thuis en Gruiten syuens elijden.
En sijn dese volgende ledematen onser gemeente voor
tegenwoordich in leuen & in goedde ghesontgijt.

de 2e heer Onno Tamminga, de 2e vrouw
mevrouw Bouwmeesters anders Tamminga. Petrus
Adolphus Dicker Pastor ter plaatse, Sare van Elent des
pels gys-vrouw. Klaes Jacobs in Fentien Cornelis Lijdt
Liene Jans & Aefke Jans elijden. Cornelis Wolphius
in Fentien Fierens, Hendrick Jacobs & Gruiten Jacobs
elijden. Bramen Pietersz & Willen Krause & Aeffke
Wolfs elijden. Heyens elijden. juncigen als. Mindelt Albers en Anna
in Pietertien Thijns Janssens elijden & Lis Hendricks & Fentien Kleefken
uit sijn drieftwylt elijden. Riene Cornelis & Giedje Thuijs elijden.
Reijnt Febrant & Annetien Reijnts elijden. Febrant
Reijnts. Etthien Gaas wed. van Sophie Silverster. Pieter
Cornelis & Aefke Jans. Mennie Kleefken wed. van
Bramen Foosten. Klaes Willens & Sijbrigh Pieter elijdt
Jans Jans & Marritje Hendrichs elijden. Aletta Berndts
in Engeltien Jans elijden. Pieter Hiddink & J. Jans
Jacobs. Thuijs Lijtien & Jelghien Aerts elijden. Gege
de Gruiten Siekes in antal 44 personen

En dato den 21. Januarij gedoopt set dochtertien
van Albert Berents & Augustien Jans.
Lijnden op Tyum, genoemt jannetien.

Datrop in dato den 20. ditto verdoop is gesocht, & gedoopt Juni
het doontien van Cornelis Molophilus & Steltien Jans,
vrouw, genoemt Johanna.

Morvers sy in den hewelijken stadt, indato den 5^e
Juli bewestigd, de ^{2e} vrs. tijmen tijmen van Winsum,
mit de verbaer Amstelien tiarche, weduw wylde War,
her horen van Ulrum.

Is morvers den 26 Juli gedoopt het dochtertien van Pie,
her Cornelis & Hofke Gaenssen genoemt Grietien

Maer op het eerste voorgewelen were onfer beroeping
gewest is, de kruisbezoeking om ons behoorlich tegens
het gebruiche wan des heeren ls: Aventmael opte gheben,
en is ons, godt zy danck, daer in moment confirmeel voor
gekomen, waerom niet tot de st: communie sond moge
togenblitten worden. Alleen dat Albert Berents Aventmael-
doer velen Jan Steffens, een lidmaet onfer gemeente, dat
wel woonachtich onder Hollingsweerder klockflesch, songdicht
in publice op de heerduwech aangebast, wat gescreven is, en
go swerichijt moerde, of hij om dit voorval wel communie
werden mochte? Edocs door onderzoeking hijn persoon on-
schuldig gevonden, & oock geen tegenover gegeuen gescreven,
is in sphen geen swerichijt gevonden; ghelyke daer oock den
Politique leger Dr: Gerhard Cloes, indertijdt actuaris
van den hooch Edel gebroeden heer Omo Tonniger
gedachte Albert Berents onschuldig gheweert, & ne behoerd
Den Jan Steffens gescreft & geboete gegeft. Inwegen wij
verdoop onder des heeren Zegte den 13. Julij des heeren 41. &
hoogwaerdig aventmael gebruyden gebeen.

Morvers in dato den 4. Octbr: is negende belydenisse des gloofs
alder openlick in de kerkelike godoorpl, de verbaer jonge Lab, Octbr:
ter Barbara Boelens Abijer, dochter van de 2e dynastie
Boelens Andrius binne Groningen uit 20. jaer.

Op den 6. octbr: is getrouwt Jan Teunis van Vlissingen mit
Lettien Jans op de Mede, weduwe van Poppe Silvester.

In onse ordinariae kruisbezoekingh tyns het gebruiche wan des
heeren & Aventmael en is ons, godt zy danck, geen sonderlingh
swarichijt ontmoet. Tyns onderhiffchen tot de godsdienste sooge
daer, door de godsdienst gares gloof, Jan Oeffers & Grietien Pie,
git Lijnden, welcke op den 10. deses (ghelyke mede alwoordig): hijn in
haar gloof ondervrocht, den 11. ditto de gemeente voor geftelt, onds
elfs moment op haere Persoonen ijds 4d foggen hadde, datrop
den 13. ditto van des heeren st: Aventmael tegelaten: En is
voerders in dese loopen den jaer nids bysonders voorgewallen:
See dat wij reden gebeen, den Alderhooghsten te dancken,
it ons dit jaer in goede gesontheit & welstaet heeft lader
en wijns bringen.

Off: j675

Januaris.

In dofen jaere is op den 29. Januarie gedoopt in syn
absentie, door Dn: frater bverm: Don Predicant
tot Obergum, hct dochtertien van Dirck Klaes
& Tertia Cornelia, genoemt Welmoet.

Nordens hebben wij Pastor & Diaconen Klaes Jacobs en
Lemme Jans, de armre Geiss in de kerche geleedigt, en
daer in bewondren den sonne van — — — — — 14 — 5 — $\frac{1}{2}$.
welke penninghen Lemme Jans ten behoeft van d'armen,
(om nechtgoeden & versijf van aot, daer van te distribuere)
in dato den 19. febr. met genomen heeft:

Ter deser tijdt sijn wij befigt gewest mit de grijfsbelediging,
ge, welvo des heeren H. Arentmael wederom ontstaende
was: En heeft ons goed gedacht de neamen mitghad,
des hct gital der ledenaeten hier wederom in orden,
in dat na der sonnen omme loop, antemerken; soo
veel tener, om dat dit de laaste communicatiw was,
die wij, afburen in dofe onse kerche tot Bellingweer
soudu vinden; Ter voorbede hct dijn Opperrader, en
heere des ooghs, die sijn ~~leue~~ Dienftknechten
nijftent in sijn H: wijnbergs, oock na sijn welgervallen
overplaets, geslacht heeft ons tot den veel groter oysf,
doch mit velen oock een tweeder bediening. den
plogen, en niet dofe Provintie van onse heer lieve
Gemeente tot Bellingweer, in de Provintie van
Hollant tot huijsen, fortrende onder hct Zew.
Clavis van Amsterdam troeven: Endt nu dat ich dofe
kerche onder des heeren legen, en medewerking des
H: geestes, pas jaerd in ses maenden wiffens soude
woekern, in leer en leuen tredenft hette gewest/
welkende dofe mijnt waerde Broederen & Susteren
als ledenaeten daker kerche

Goed hooch Edelgoor hser
Lijn hser Anna Tamminga,
Wiffens do wel Edelgoor en vrou
Dns vrouw Sonwina Rengers en,
ders Tamminga.

Jannechien Los dienftmaecht
van gemelte haare Goed Edel.
William Kroese en Stefanus
ens Elgden.

Mindelt Alberts & Annetien
Jans Elgden.

Pieter Jacobs, en Pieterdien
Trouw Jans dienftmaecht
Lud Hendrichs & Trijntien
Klaessen Elgden.

Rini Cornelis en
gedis Spijts Elgden
Reijnt Jherant en
Annetien Reijnt Elgden
Jherant Reijnt soon
van Reijnt Jherant
Ettien Jans huijsen
van Jan Spijt in
Dordt.

Jan Olfers en Gertie
Frederik Elgden
Pieter Cornelis en
Aefien Jans Elgden
op Lichtenburgs

Febr.

Monie —

Mouje Klaessen weduwe van
Harmen Joosten.

Klaes Abilms ♂ Sybris Pieters
Eluyden.

Klaes Jacobs op Velckum inder tydt
Diecon ♂ Jantien Cornelis Eluyden.
Jan Jans ♂ Marretien Frericks
Eluyden.

Albert Beerten ♂ Engeltien Jans
Eluyden.

Pitter Liddens en Geertien Jacobs.

~~Johne Lijstens ♂ Jidien Aerouts~~
Eluyden.

Jan Lijffens ♂ Grietien Siches
Eluyden

Harmen Pieters ont Arreger.

Enne Jans, inder tydt Diecon ♂
Adriaen Jans Eluyden.

Cornelis Wolphius Schoolmeester
Goltien Jansons. Eluyden

Hendrick Jacobs ♂ Grietien Ja-
cobs Eluyden, wiffens Marretien
Hendrichs Dochter van Hendrick Jacobs

44.
41.

So hebben wij getrouwelike voor de
laatste medel des heeren H. Arentmeester op
Den 21. Februarij gehouden, sonder dat ons een
gevaarlyke ofte verghedringt is voor,
gekomen: En is overfulls bij mijner
trede oerde dit mijn wens over de kerk
tot Bellingwier; Dat de heere
Haer gelyke voortstu� te zeggen,
Door liet niet verdien mit sijn genade
en goedheit te overtudden, dat dat de
heire des ooghs toe, myn pleets weddron
gelyke te verfien mit den beginnem Leer,
oor die beids in leer ♂ leuen den volks
voorgaet, En door wiens dienst sij in het
alder beginnste g. loore moesten gebout
worden: Daer toe segge sij van hertfmen.

Pet: Wolphius Licher.

~~Eets.~~

N. Den 7. Maart desse jaers
1675: hebbe ich myn
aff. seigs predicatie
gedoen, mit Acto 20.32